

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Договору між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова про співробітництво у сфері охорони і сталого розвитку басейну річки Дністер

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 29, ст.318)

Верховна Рада України постановляє:

Договір між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова про співробітництво у сфері охорони і сталого розвитку басейну річки Дністер, вчинений 29 листопада 2012 року в м. Римі, який набирає чинності з дати отримання останнього письмового повідомлення про виконання Договірними Сторонами внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання цим Договором чинності, ратифікувати (додається).

Президент України

П.ПОРОШЕНКО

м. Київ

7 червня 2017 року

№ 2086-VIII

ДОГОВІР МІЖ КАБІНЕТОМ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ТА УРЯДОМ РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ОХОРОНИ І СТАЛОГО РОЗВИТКУ БАСЕЙНУ РІЧКИ ДНІСТЕР

{Договір ратифіковано Законом [№ 2086-VIII від 07.06.2017](#)}

Кабінет Міністрів України та Уряд Республіки Молдова, далі - "Договірні Сторони",
відзначаючи значення річки Дністер і пов'язаних із нею природних ресурсів для
соціально-економічного розвитку держав Договірних Сторін,

прагнучи досягнення раціонального використання і належної охорони водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер,

висловлюючи стурбованість станом водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер, що спричиняють економічні, соціальні й екологічні наслідки для держав Договірних Сторін,

ззначаючи у зв'язку з цим, що екологічні проблеми басейну річки Дністер є, крім іншого, наслідками зміни гідрологічного режиму, зокрема впливу гідротехнічних споруд,

усвідомлюючи необхідність конкретних дій щодо зниження рівня забруднення у басейні річки Дністер і поліпшення пов'язаного з цим екологічного стану Чорного моря,

розглядаючи захист і збереження навколишнього природного середовища і стале використання природних ресурсів басейну річки Дністер як невід'ємну частину процесу розвитку, що забезпечує на справедливій основі потреби нинішнього і майбутніх поколінь,

зважаючи на досягнутий рівень співпраці між державами Договірних Сторін у цій сфері,

керуючись принципом розумного і справедливого використання транскордонних водотоків,

визнаючи необхідність дотримуватись положень, зазначених у відповідних міжнародних договорах, зокрема [Конвенції про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер](#) від 17 березня 1992 року і протоколах до неї, [Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті](#) від 25 лютого 1991 року, [Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів](#) від 2 лютого 1971 року, і беручи до уваги положення [Конвенції про право несудохідних видів використання міжнародних водотоків](#) від 21 травня 1997 року та [Директиви 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері водної політики](#) від 23 жовтня 2000 року

домовилися про таке:

I. Загальні положення

Стаття 1

Мета Договору

1. Метою цього Договору є створення правових і організаційних умов співпраці для досягнення раціонального й екологічно обґрунтованого використання і охорони водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер на користь населення і сталого розвитку держав Договірних Сторін.

2. Зокрема, Договірні Сторони співпрацюють у реалізації таких завдань:

а) розвиток сталого водокористування, що базується на принципах раціонального використання і охорони водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер;

б) істотне зниження рівня забруднення вод басейну річки Дністер і, відповідно, Чорного моря;

с) запобігання деградації екосистем, відновлення екосистем, а також збереження біорізноманіття у басейні річки Дністер;

д) запобігання і зменшення наслідків шкідливої дії вод, що викликається природними та антропогенними факторами.

Стаття 2

Сфера дії Договору

1. Дія цього Договору розповсюджується на басейн річки Дністер, включаючи поверхневі і пов'язані з ними підземні води, в межах територій держав Договірних Сторін.

2. Цей Договір застосовується до використання вод басейну річки Дністер в інших, ніж судноплавство, цілях і до заходів захисту, збереження та управління водними та іншими природними ресурсами і екосистемами басейну річки Дністер при такому використанні.

3. Використання басейну річки Дністер для судноплавства не належить до сфери застосування цього Договору, за винятком тих випадків, коли інші види використання зачіпають судноплавство або зачіпаються судноплавством.

Стаття 3 **Визначення**

Для цілей цього Договору:

"Басейн річки Дністер" означає частину водозбірного басейну річки Дністер у межах територій держав Договірних Сторін;

"Водозбірний басейн річки Дністер" означає водозбірну площу системи річки Дністер, що є сукупністю поверхневих і пов'язаних із ними підземних вод;

"Водні біологічні ресурси" означає сукупність водних організмів (гідробіонтів), життя яких постійно або на окремих стадіях розвитку неможливе без перебування (знаходження) у воді;

"Найкраща доступна технологія" (НДТ) і "найкраща екологічна практика" (НЕП) означають технологію і практику екологічного контролю, що визначені відповідно до [Додатка IV](#) до цього Договору;

"Скиди" означає будь-який вид скидів і викидів, стоків і випусків забруднювачів у воду, повітря або ґрунт;

"Контроль за скидами" означає заходи контролю, що вимагають конкретних обмежень на скиди, такі як встановлення граничної величини скидів, або іншим чином визначають обмеження чи умови стосовно дії, характеру або інших характеристик скидів чи умов діяльності, що впливають на скиди;

"Граничні величини скидів" означає виражену в певних, конкретних параметрах масу, концентрацію або рівень скидів, перевищення значень яких не допускається впродовж будь-якого одного або декількох періодів часу;

"Стандарт якості навколишнього середовища" означає рівень концентрації певної речовини або групи речовин у окремих компонентах навколишнього природного середовища, таких як вода, відкладення або біота, який не повинен бути перевищений в цілях охорони здоров'я людей і навколишнього природного середовища;

"Транскордонний вплив" означає будь-які значні шкідливі наслідки, що виникають у результаті зміни стану вод басейну річки Дністер, спричиненої діяльністю людини, фізичне джерело якої розташоване повністю або частково у районі, що перебуває під юрисдикцією тієї чи іншої Договірної Сторони, для навколишнього середовища у районі, що перебуває під юрисдикцією іншої Договірної Сторони. До таких наслідків для навколишнього середовища належать наслідки для здоров'я і безпеки людини, флори, ґрунту, повітря, вод, клімату, ландшафту, екосистем та історичних пам'яток чи інших матеріальних об'єктів або взаємодія цих факторів; до них також належать наслідки для культурної спадщини, або соціально-економічних умов, що виникають у результаті зміни цих факторів;

"Надзвичайна ситуація" означає обстановку, що склалася внаслідок аварії, стихійного або іншого лиха, які спричинили або можуть спричинити людські жертви, шкоду здоров'ю

або порушення умов життєдіяльності людей, а також значні матеріальні втрати або значну шкоду навколишньому природному середовищу.

II. Принципи і сфери співробітництва

Стаття 4

Принципи співробітництва

1. Договірні Сторони співпрацюють на основі загально визнаних принципів міжнародного права.

2. Договірні Сторони, зокрема, зобов'язуються:

а) використовувати водні ресурси басейну річки Дністер справедливим і розумним чином з метою досягнення їх сталого використання і отримання пов'язаних з цим вигод за належного захисту вод басейну річки Дністер;

б) прагнути забезпечення права населення на безпечне навколишнє природне середовище і доступ до чистої питної води;

в) застосовувати принцип вжиття заходів перестороги, згідно з яким за наявності загрози заподіяння значної і незворотної шкоди навколишньому природному середовищу або здоров'ю людей посилення на відсутність повної наукової обґрунтованості не використовуються як причина для відстрочення економічно ефективних заходів із попередження заподіяння подібної шкоди;

г) застосовувати у своєму національному законодавстві принцип "забруднювач платить", згідно з яким витрати зі здійснення заходів запобігання, контролю і зниження забруднення несе забруднювач;

д) здійснювати охорону, використання і управління водними та іншими природними ресурсами і екосистемами на основі комплексного підходу і таким чином, щоб потреби нинішнього покоління задовольнялися без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої потреби.

3. Договірні Сторони виходять із того, що жодний вид використання водних ресурсів басейну річки Дністер не користується невід'ємним пріоритетом перед іншими видами використання. У разі виникнення суперечності між різними видами використання, вона повинна бути вирішена з урахуванням усієї сукупності географічних, гідрографічних, гідрологічних, кліматичних, екологічних і демографічних чинників, а також соціально-економічних потреб держав Договірних Сторін з приділенням особливої уваги вимогам задоволення нагальних людських потреб і потреб екосистем у достатній кількості води.

Стаття 5

Напрями співробітництва

Для досягнення цілей цього Договору Договірні Сторони:

а) розробляють і здійснюють спільні або узгоджені плани управління басейном річки Дністер, проекти і заходи з використання, охорони і відновлення водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер;

б) співпрацюють у проведенні наукових досліджень, розробці керівних принципів, стандартів і нормативів, методів оцінки і класифікації якості вод і джерел забруднення, розробці і здійсненні програм моніторингу, створенні спільних інформаційних систем, уніфікації методів і інтеркалібрації умов виконання аналітичних лабораторних досліджень;

в) проводять, у разі потреби, спільні водогосподарські і водозахисні заходи;

г) співпрацюють у розробленні і впровадженні найкращих водозахисних і водозберігаючих технологій, а також у застосуванні практики запобігання забрудненню і підвищення ефективності очисних споруд;

е) співпрацюють у сфері охорони і відтворення водних біологічних ресурсів басейну річки Дністер, збереження і відновлення біорізноманіття, екосистем, ландшафтів і місць існування дикої фауни і флори;

ф) обмінюються на регулярній основі даними та інформацією гідрологічного, гідрохімічного, гідробіологічного, метеорологічного, екологічного та санітарно-гігієнічного характеру і відповідними прогнозами;

г) взаємодіють у сфері раннього оповіщення і надання допомоги у надзвичайних ситуаціях;

h) інформують громадськість про стан водних ресурсів та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер, заходи, що впроваджуються або плануються з метою запобігання, обмеження і скорочення транскордонного впливу, а також залучають громадськість до вирішення питань, що зачіпаються цим Договором;

і) заохочують співпрацю у сфері використання і охорони водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер між державними органами і органами місцевого самоврядування, установами, підприємствами і неурядовими організаціями;

ж) координують зусилля із залучення міжнародних організацій і третіх країн для надання екологічного, технічного й економічного сприяння, спрямованого на реалізацію цілей цього Договору.

Стаття 6

Заходи щодо здійснення положень Договору

1. Для виконання цього Договору Договірні Сторони приймають національні та/або міждержавні плани управління басейном річки Дністер, плани дій, схеми і програми, що мають на меті досягнення сталого водокористування, обмеження забруднення вод, запобігання шкідливій дії вод, попередження і ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, охорону біорізноманіття, а також збереження і раціональне використання водних біологічних ресурсів.

2. Кожна Договірна Сторона відповідно до національного законодавства і міжнародних зобов'язань своєї держави надає сприяння адміністративно-територіальним одиницям і територіальним громадам у межах своєї частини басейну річки Дністер у здійсненні заходів, передбачених планами управління басейном річки Дністер, а також відповідними планами дій, схемами і програмами, зазначеними у пункті 1 цієї статті.

3. Положення цього Договору не впливають на право кожної Договірної Сторони застосовувати на території своєї держави більш жорсткі заходи, ніж ті, які передбачені Договором.

4. Для досягнення цілей цього Договору Договірні Сторони створюють Комісію зі сталого використання і охорони басейну річки Дністер, далі - "Комісія".

5. Кожна Договірна Сторона визначає національний орган, вповноважений координувати виконання положень цього Договору на території своєї держави або під її юрисдикцією і представляти її у відносинах з іншою Договірною Стороною. Договірні Сторони повідомляють одна одну дипломатичними каналами про національні органи, уповноважені здійснювати положення цього Договору.

Стаття 7

Узгоджені настанови і стандарти

1. Договірні Сторони розробляють і поетапно впроваджують, за необхідності у співпраці з компетентними міжнародними організаціями і органами або на основі визнаних міжнародних стандартів, узгоджені настанови і, залежно від обставин, нормативи та

критерії, що стосуються охорони, використання і управління водними та іншими природними ресурсами і екосистемами басейну річки Дністер.

2. Договірні Сторони встановлюють і періодично переглядають узгоджені стандарти якості навколишнього середовища басейну річки Дністер, а також плани здійснення заходів, спрямованих на запобігання, обмеження, скорочення або усунення, залежно від обставин, забруднення вод.

Стаття 8

Запобігання і обмеження забруднення вод

1. З метою досягнення і підтримання доброго стану водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер і запобігання транскордонному впливу Договірні Сторони:

а) самостійно і, за необхідності, спільно вживають заходів із запобігання, обмеження, скорочення або усунення забруднення вод басейну річки Дністер;

б) утримуються від дій, які можуть погіршити гідрологічний і гідрохімічний режими, а також гідробіологічний стан вод басейну річки Дністер і стан пов'язаних з ними екосистем;

в) вживають заходів із запобігання або пом'якшення шкідливої дії вод, включаючи повені, паводки, льодову обстановку, замулення, ерозію, а також захворювання, пов'язані з водою.

2. Договірні Сторони проводять консультації з метою узгодження взаємоприйнятних заходів і методів запобігання, обмеження, скорочення або усунення забруднення, таких як:

а) встановлення цільових показників і критеріїв якості води;

б) вироблення засобів і способів боротьби із забрудненням з точкових і дифузних джерел;

в) складання переліків речовин, привнесення яких у води басейну річки Дністер підлягає забороні, обмеженню, розслідуванню або спостереженню.

3. Договірні Сторони вживають заходів стосовно видів діяльності і забруднювачів, перелічених у [Додатку I](#) до цього Договору, шляхом поетапного розроблення, ухвалення і здійснення:

а) заходів із контролю за скидами, включаючи введення граничних величин скидів і стандартів якості навколишнього середовища, встановлення процедур санкціонування скидів і методів управління, заснованих на чинниках, визначених у [Додатку I](#) до цього Договору;

б) узгоджених планів досягнення граничних величин скидів, методів управління і заходів.

4. Договірні Сторони використовують або сприяють застосуванню і передачі НДТ і НЕП, включаючи екологічно більш чисте виробництво, з урахуванням соціальних, економічних і технологічних умов і критеріїв, перелічених у [Додатку IV](#) до цього Договору.

5. Скиди з точкових джерел санкціонуються і регулюються компетентними національними органами Договірних Сторін з урахуванням положень [Додатка III](#) до цього Договору і відповідних рішень та рекомендацій Комісії.

6. Контроль забруднення з дифузних джерел, насамперед унаслідок сільськогосподарської та лісгосподарської діяльності, здійснюється на основі НЕП з урахуванням положень [Додатка II](#) до цього Договору і відповідних рішень та рекомендацій Комісії.

Стаття 9

Розподіл водних ресурсів

1. Розподіл водних ресурсів басейну річки Дністер між Договірними Сторонами за необхідності здійснюється за домовленістю Договірних Сторін у рамках Комісії.

2. Договірні Сторони забезпечують дотримання режиму й умов розподілу вод, приділяючи першочергову увагу екологічним попускам для задоволення потреб екосистем. Обсяг і терміни попусків узгоджуються Договірними Сторонами в рамках Комісії.

Стаття 10

Регулювання стоку вод

1. Договірні Сторони співпрацюють у регулюванні стоку вод у басейні річки Дністер та здійсненні заходів щодо істотної зміни, варіювання або іншого управління стоком вод басейну річки Дністер, що мають транскордонний характер.

2. Договірні Сторони беруть участь на взаємовигідній основі у будівництві і утриманні об'єктів, необхідних для регулювання стоку вод, які вони можуть домовитися звести.

Стаття 11

Споруди

1. Договірні Сторони у межах своєї частини басейну річки Дністер забезпечують захист і утримання у належному технічному стані гідротехнічних, водозахисних і протипаводкових споруд та інших об'єктів.

2. Договірні Сторони, на прохання будь-якої з них, вступають у консультації з приводу:

- безпечної експлуатації і безпечного утримання споруд або інших об'єктів, що відносяться до басейну річки Дністер;

- захисту споруд та інших об'єктів від навмисних чи недбалих дій або сил природи.

Стаття 12

Збереження і використання водних біологічних ресурсів

1. Договірні Сторони розробляють, координують і здійснюють заходи з обліку раціонального використання, збереження і відтворення водних біологічних ресурсів басейну річки Дністер згідно з положеннями [Додатку V](#) до цього Договору.

2. Договірні Сторони вживають усіх необхідних заходів з метою запобігання привнесенню у басейн річки Дністер чужорідних видів організмів, здатних завдати екосистемі басейну річки Дністер згубного впливу.

3. Договірні Сторони вживають заходів з усунення штучних перешкод для природної міграції риб, зниження негативного впливу господарської діяльності на водні і водно-болотні екосистеми.

Стаття 13

Природоохоронні території

1. Договірні Сторони створюють самостійно або за необхідності спільно мережу природоохоронних територій у межах басейну річки Дністер, а також ведуть реєстр таких територій.

2. Договірні Сторони визначають території, що відповідають критеріям, які застосовуються до водно-болотних угідь міжнародного значення, ведуть їх реєстр і забезпечують їх охорону і стале використання, у тому числі на транскордонній основі.

3. Кожна з Договірних Сторін здійснює у своїй частині басейну річки Дністер, у тому числі в рамках спільних програм, конкретні заходи з поліпшення стану водозбірної площі, включаючи:

- збільшення площі та якості лісових насаджень і природоохоронних територій;

- виконання протиерозійних заходів;

- створення і забезпечення дотримання режиму використання водозахисних зон;

d) збереження природних ландшафтів і екосистем.

4. Договірні Сторони вживають усіх необхідних заходів з охорони пов'язаних з басейном річки Дністер мігруючих видів птахів і ссавців, здійснюють заходи з розроблення і створення елементів пан'європейської екологічної мережі у басейні річки Дністер.

Стаття 14

Захист і збереження морського середовища Чорного моря

Договірні Сторони, за необхідності у співпраці з іншими державами і компетентними міжнародними організаціями і органами, вживають самостійно або спільно заходів, які потрібні для захисту і збереження морського середовища Чорного моря від забруднення з урахуванням відповідних міжнародних норм і стандартів.

Стаття 15

Надзвичайні ситуації

1. Договірні Сторони співпрацюють з питань попередження і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, у тому числі шляхом створення спільних систем раннього оповіщення і здійснення спільних заходів.

2. При виникненні надзвичайної ситуації, що здатна завдати транскордонного впливу, а також у випадку загрози її виникнення, Договірні Сторони:

- a) негайно інформують одна одну;
- b) у разі потреби співпрацюють в оперативному вивченні і прогнозуванні розвитку такої ситуації;
- c) за запитом будь-якої зацікавленої Договірної Сторони надають у межах своїх можливостей допомогу в попередженні, мінімізації й ліквідації наслідків такої ситуації.

Стаття 16

Моніторинг і екологічна оцінка

1. З метою отримання регулярної інформації про стан басейну річки Дністер Договірні Сторони здійснюють моніторинг по узгоджених програмах. Дані моніторингу вільно доступні для Договірних Сторін, які обмінюються ними за узгодженими процедурами.

2. Договірні Сторони самостійно і, за необхідності, спільно проводять на регулярній основі оцінку стану водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер, а також ефективності заходів, що вживаються для запобігання, обмеження і скорочення транскордонного впливу. Результати цих оцінок своєчасно доводяться до відома громадськості.

3. Кожна Договірна Сторона забезпечує на умовах взаємності доступ спеціально уповноважених на це осіб до узгоджених пунктів спільного відбору проб води.

Стаття 17

Оцінка впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті

Договірні Сторони здійснюють оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті на підставах і в порядку, передбаченому положеннями [Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті](#) від 25 лютого 1991 року (Конвенції Еспо).

Стаття 18

Обмін даними й інформацією

1. Договірні Сторони на регулярній основі обмінюються і надають Комісії реально доступні дані та інформацію про стан вод басейну річки Дністер, зокрема дані й інформацію гідрологічного, гідрохімічного, гідробіологічного, метеорологічного, екологічного і санітарно-гігієнічного характеру, а також відповідні прогнози.

2. Якщо одна Договірна Сторона запитує у іншої Договірної Сторони дані або інформацію які не є реально доступними, то остання докладає всіх зусиль для виконання такого прохання, проте може обумовлювати його виконання сплатою обґрунтованих витрат, пов'язаних із збором і, за необхідності, обробкою таких даних або інформації Договірною Стороною, яка надала запит.

Стаття 19

Науково-технічна співпраця

Договірні Сторони здійснюють співпрацю, у тому числі шляхом розроблення і реалізації спільних науково-дослідних програм і проєктів із залученням фахівців держав Договірних Сторін та інших експертів, обміну досвідом і технологіями, регулярного обміну науково-технічною інформацією і публікаціями, надання інформації про законодавчі та інші нормативні акти, а також про інші заходи у сфері управління водними іншими природними ресурсами і екосистемами басейну річки Дністер.

Стаття 20

Транскордонна міжрегіональна співпраця

Договірні Сторони відповідно до міжнародних зобов'язань своїх держав сприяють співпраці у межах басейну річки Дністер адміністративно-територіальних одиниць, що межують, у тому числі, шляхом створення транскордонних структур такої співпраці, і встановленню ними партнерських відносин з аналогічними структурами у басейнах інших транскордонних річок.

Стаття 21

Участь громадськості

1. Кожна Договірна Сторона відповідно до національного законодавства своєї держави забезпечує доступ громадськості до інформації про стан басейну річки Дністер та її участь в ухваленні рішень з питань, пов'язаних з охороною і сталим розвитком басейну річки Дністер, а також проєктів, які можуть суттєво вплинути на стан водних та інших природних ресурсів і екосистем. Такий доступ включає інформування громадськості і надання інформації на її запити.

2. Участь громадськості у процесі прийняття рішень з питань, пов'язаних з охороною і сталим розвитком басейну річки Дністер, передбачає адекватне, своєчасне та ефективне інформування зацікавленої громадськості про заплановану діяльність на початковому етапі процедури прийняття рішень, надання можливості представити зауваження, інформацію, аналіз або думки про заплановану діяльність і забезпечення належного врахування результатів участі громадськості у процесі прийняття відповідних рішень.

3. Договірні Сторони сприяють участі громадськості у заходах, пов'язаних з виконанням цього Договору, включаючи діяльність Комісії.

Стаття 22

Відповідальність і відшкодування збитків

1. Договірні Сторони несуть відповідальність за сумлінне виконання своїх зобов'язань за цим Договором.

2. Договірна Сторона при використанні водних або інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер на території своєї держави вживає всіх належних заходів для запобігання заподіяння шкоди державі іншої Договірної Сторони.

3. У тому випадку, коли державі Договірної Сторони заподіюється шкода, держава Договірної Сторони, яка своїм використанням заподіює шкоду, за відсутності угоди про таке використання, вживає всіх необхідних заходів, у консультації з потерпілою договірною

Стороною та на основі узгоджених методик визначення збитків, для ліквідації або зменшення таких збитків і, за необхідності, для обговорення питання про їх компенсацію.

Стаття 23

Недискримінація

1. У випадку транскордонної шкоди фізичним або юридичним особам держави однієї Договірної Сторони внаслідок діяльності, пов'язаної з використанням водних або інших природних ресурсів і екосистеми басейну річки Дністер у межах території держави іншої договірної Сторони, Договірні Сторони не допускають дискримінації за ознакою громадянства чи місця проживання або місця, де цю шкоду було заподіяно, при наданні таким особам відповідно до національного законодавства своїх держав доступу до судових або інших процедур, або права вимагати компенсації або іншого відшкодування збитків, завданих такою діяльністю, що здійснюється на території їх держав.

2. Порядок і розміри відшкодування фізичними або юридичним особам завданих транскордонним впливом збитків, згаданих у пункті 1 цієї статті, визначаються відповідними нормами законодавства держав Договірних Сторін.

Стаття 24

Фінансування

Договірні сторони, зважаючи на свої економічні можливості, забезпечують фінансові ресурси, необхідні для розроблення і здійснення планів, програм і заходів з досягнення цілей цього Договору. З цією метою договірні Сторони:

- a) виділяють відповідні можливостям внутрішні фінансові ресурси;
- b) прагнуть до залучення ресурсів із двосторонніх і багатосторонніх джерел і механізмів фінансування, включаючи гранти і кредити;
- c) використовують інноваційні методи і стимули для залучення і спрямування ресурсів, включаючи кошти фондів, неурядових та інших організацій, а також знаходять додаткові кошти або інші форми допомоги.

Стаття 25

Врегулювання розбіжностей і спорів

1. Розбіжності або спори, що виникають у зв'язку з використанням і охороною водних та інших природних ресурсів і екосистеми басейну річки Дністер, можуть бути передані будь-якою з Договірних Сторін на розгляд Комісії, яка вивчає факти і обставини, що мають відношення до згаданих розбіжностей або спорів, і сприяє їх врегулюванню. Комісія представляє Договірним Сторонам свої висновки і рекомендації.

2. Спори, не врегульовані в рамках Комісії, а також ті, що стосуються тлумачення цього Договору, вирішуються шляхом переговорів між Договірними Сторонами.

III. Організаційний механізм

Стаття 26

Комісія

1. Комісія, згадана у [статті 6](#) цього Договору, є органом міждержавної співпраці Договірних Сторін у сфері охорони, сталого використання і розвитку басейну річки Дністер.

2. Комісія працює під керівництвом двох співголів, що призначаються Договірними Сторонами і які мають рівні права. Договірні Сторони протягом двох місяців з дати набрання чинності цим Договором повідомляють одна одну дипломатичними каналами про призначення співголів Комісії і склад національних частин Комісії.

3. Комісія складається з представників компетентних центральних органів виконавчої влади Договірних Сторін. До складу Комісії можуть включатися представники регіональних влад, наукових установ і організацій, а також профільних неурядових організацій.

4. Уповноважені Договірних Сторін з виконання [Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Молдова про спільне використання та охорону прикордонних вод](#) від 23 листопада 1994 року є за посадою першими заступниками співголів Комісії і за відсутності останніх виконують їх функції.

5. Допомогу Комісії в її роботі надає постійно діючий Секретаріат, який складається з громадян держав обох Договірних Сторін. Структура, функції та порядок роботи Секретаріату визначаються Комісією.

6. Комісія створює робочі органи і залучає до роботи експертів.

7. Комісія ухвалює правила процедури, що регулюють порядок її діяльності.

8. Комісія проводить свої засідання не рідше одного разу на рік. Перше засідання Комісії проводиться не пізніше шести місяців після взаємного повідомлення Договірних Сторін про призначення співголів. У разі потреби на прохання будь-якої з Договірних Сторін проводяться позачергові засідання Комісії, місце проведення яких визначається співголовами.

9. Засідання Комісії, її робочих органів і експертів проводяться по черзі на території держав Договірних Сторін. Засіданням Комісії керує співголова, що представляє Договірну Сторону, на території держави якої воно проводиться.

10. Витрати на організацію і проведення засідання Комісії або її робочих органів несе приймаюча Договірна Сторона. Витрати, пов'язані з участю у засіданні Комісії або її робочих органів представників Договірних Сторін, несе відповідна Договірна Сторона.

11. Робочою мовою Комісії є російська мова.

12. Рішення Комісії та її робочих органів ухвалюються позитивним консенсусом.

13. У межах своєї компетенції Комісія ухвалює рішення і рекомендації, що повинні максимально враховуватися компетентними органами Договірних Сторін при прийнятті рішень з питань, що зачіпаються цим Договором.

14. Договірні Сторони через уповноважені органи інформують Комісію про заходи, вжиті на виконання рішень Комісії, а також про будь-яку діяльність, що зачіпає або здатна впливати на стан водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер.

Стаття 27

Компетенція Комісії

Для реалізації цілей цього Договору Комісія:

а) розглядає ефективність ужитих заходів на національному і міждержавному рівнях і доцільність вжиття додаткових заходів, у тому числі, шляхом розроблення рекомендацій і регламентів;

б) організовує розроблення спільних та/або узгоджених планів управління басейном річки Дністер, планів дій, схем, програм і проектів з використання, відновлення і охорони водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер, включаючи заходи із залучення коштів, необхідних для здійснення запланованих заходів;

в) встановлює принципи розподілу водних ресурсів басейну річки Дністер між Договірними Сторонами;

г) сприяє науково-технічній співпраці між Договірними Сторонами, обміну інформацією і досвідом;

- e) бере участь у розробці планів, проектів і програм наукового-дослідних робіт;
- f) розробляє скоординовані або спільні програми моніторингу стану водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер, включаючи застосування узгоджених методик, систем вимірювання, процедур обробки і оцінки даних;
- g) організовує розроблення стандартів якості навколишнього середовища, готує пропозиції про заходи з підтримки існуючої або поліпшення якості води, включаючи плани зі зниження антропогенного навантаження;
- h) забезпечує обмін інформацією щодо існуючих та планованих видів використання вод і відповідних установок, що можуть завдати транскордонного впливу;
- i) сприяє створенню і підтриманню бази даних з інформацією гідрологічного, гідрохімічного, гідробіологічного, метеорологічного, екологічного і санітарно-гігієнічного характеру, а також визначає умови доступу до неї;
- j) розробляє пропозиції з удосконалення законодавства держав Договірних Сторін з питань, що зачіпаються цим Договором;
- k) організовує обмін поточною та оперативною інформацією про стан водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер з використанням спільних інформаційних систем і готує звіти про стан басейну річки Дністер;
- l) розробляє пропозиції про порядок спільних дій у надзвичайних ситуаціях;
- m) інформує громадськість про стан водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер і про діяльність з реалізації цілей цього Договору, у тому числі, шляхом розміщення на власному веб-сайті звітів про свою діяльність і про екологічний стан басейну річки Дністер;
- n) бере участь у здійсненні оцінки впливу на навколишнє середовище щодо транскордонних вод на основі відповідних міжнародних норм;
- o) сприяє проведенню консультацій, що стосуються заходів і проектів;
- p) сприяє врегулюванню спірних питань, пов'язаних з використанням і охороною водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер;
- q) співпрацює з міжнародними річковими комісіями, іншими міжнародними і національними організаціями та органами з питань раціонального використання і охорони водних та інших природних ресурсів і екосистем, включаючи залучення цих організацій і органів для надання послуг з будь-яких аспектів, пов'язаних із досягненням цілей цього Договору;
- r) визначає порядок і умови участі у роботі Комісії як спостерігачів представників інших зацікавлених держав, міжнародних та неурядових організацій;
- s) розглядає інші питання, що стосуються охорони і раціонального використання водних та інших природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер.

IV. Прикінцеві положення

Стаття 28

Зміни і доповнення

Зміни і доповнення до цього Договору приймаються Договірними Сторонами і набирають чинності у порядку, передбаченому [пунктом 1](#) статті 31 цього Договору.

Стаття 29

Додатки

1. [Додатки I-V](#) до цього Договору є невід'ємною його частиною.
2. Договірні Сторони також можуть розробити інші додатки, які вони вважатимуть необхідними. Такі додатки або поправки до існуючих додатків до цього Договору

приймаються Комісією та набирають чинності у порядку передбаченому [пунктом 1](#) статті 31 цього Договору.

3. Регламенти до [Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Молдова про спільне використання та охорону прикордонних вод](#) від 23 листопада 1994 року застосовуються mutatis mutandis до цього Договору.

Стаття 30

Зобов'язання за іншими угодами

1. Цей Договір не зачіпає прав і зобов'язань Договірних Сторін, впливають з раніше укладених ними міжнародних договорів.

2. У разі конфлікту між положеннями цього Договору і [Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Молдова про спільне використання та охорону прикордонних вод](#) від 23 листопада 1994 року переважну силу мають положення цього Договору.

Стаття 31

Дія Договору

1. Цей Договір набирає чинності з дати отримання останнього письмового повідомлення про виконання Договірними Сторонами внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання ним чинності, і діє протягом п'яти років.

2. Дія цього Договору автоматично подовжується на наступні п'ятирічні періоди, якщо жодна з Договірних Сторін не повідомить у письмовій формі іншу Договірну Сторону не менш ніж за дванадцять місяців до закінчення відповідного п'ятирічного періоду про свій намір припинити його дію.

3. Припинення дії цього Договору не зачіпає виконання зобов'язань і заходів, розпочатих у період дії цього Договору.

Учинено "29" листопада 2012 року у м. Рим у двох примірниках, кожний державною мовою держав Договірних Сторін і російською мовою, при цьому усі тексти є автентичними. У випадку виникнення розбіжностей щодо тлумачення і застосування положень цього Договору текст російською мовою матиме переважну силу.

За Кабінет Міністрів України <i>(підпис)</i>	За Уряд Республіки Молдова <i>(підпис)</i>
--	--

ДОДАТОК І

КОНТРОЛЬОВАНІ ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ І ЗАБРУДНЮВАЧІ

У цьому Додатку перелічені види діяльності і забруднювачі, які Договірні Сторони беруть до уваги у процесі підготовки планів управління басейном річки Дністер, програм і заходів зі зниження, контролю та усунення забруднення, згаданих у [статті 6](#) цього Договору.

Такі плани програми і заходи мають на меті охопити види діяльності, перелічені у [розділі "А"](#), і категорії забруднювачів, перелічені у [розділі "В"](#), відібрані на основі характеристик, перелічених у [розділі "С"](#) нього Додатка.

Пріоритетність заходів повинна бути встановлена Договірними Сторонами шляхом оцінки значущості впливу на здоров'я людей, водні і прибережні екосистеми і ресурси, стан екосистем, соціально-економічні умови, у тому числі, культурні цінності.

А. Види діяльності

Такі види діяльності (перелічені не у порядку пріоритетності) розглядаються у першу чергу при визначенні пріоритетів у ході підготовки планів, програм і заходів зі зниження, контролю і усунення забруднення з наземних джерел:

1. водне господарство і меліорація;

2. рослинництво;
3. тваринництво;
4. аквакультура;
5. виробництво цементу;
6. видалення осаду стічних вод;
7. днопоглиблювальні і портові роботи;
8. електронна промисловість;
9. виробництво електроенергії об'єктами гідро- та теплоенергетики,
10. виробництво добрив;
11. харчова промисловість;
12. лісове господарство;
13. металургійна промисловість;
14. видобуток корисних копалин;
15. інші галузі органічної та неорганічної хімії;
16. целюлозно-паперова промисловість;
17. нафтопереробка;
18. нафтопродуктопроводи;
19. фармацевтична промисловість;
20. виробництво і розроблення біоцидів;
21. переробка відходів;
22. суднобудування і судноремонт;
23. шкіряна промисловість;
24. текстильна промисловість;
25. туризм;
26. транспорт;
27. організація збору і видалення побутових твердих відходів;
28. спалювання відходів і видалення продуктів їх згоряння;
29. очищення і видалення побутових стічних вод;
30. роботи, що призводять до фізичної зміни природного стану берегової лінії або до руйнування місць існування.

В. Категорії забруднювачів

При підготовці планів дій, програм і заходів Договірні Сторони керуються такими категоріями забруднювачів, визначених на основі їх небезпечності або інших шкідливих характеристик:

1. органігалогенні сполучення і речовини, здатні утворювати такі сполучення у водному середовищі. Першорядна увага приділяється таким речовинам: альдрин, хлордан, ДДТ, дильдрин, діоксини і фурани, ендрин, гептахлор, гексахлорбензол, мірекс, поліхлорбіфеніли і токсафен, а також тригалогенметани, хлороформ, дібромхлорметан і діхлорбромметан;
2. фосфорорганічні сполуки і речовини, здатні утворювати такі сполуки у водному або прибережному морському середовищі;
3. оловоорганічні сполуки і речовини, здатні утворювати такі сполуки у водному або прибережному морському середовищі;
4. поліциклічні ароматичні вуглеводи;
5. важкі метали і їх сполуки;
6. відпрацьовані змащувальні мастила;

7. радіоактивні речовини;
8. біоциди та їх похідні;
9. патогенні мікроорганізми, загальні коліформи, терmostійкі кишечні бактерії, коліфаги і паразитологічні показники;
10. речовини, що викликають порушення ендокринної системи;
11. різні види сирої нафти і вуглеводи нафтового походження;
12. ціаніди і фториди;
13. детергенти, що не піддаються біохімічному розкладанню й інші поверхнево-активні речовини, що не піддаються біохімічному розкладанню;
14. з'єднання азоту й фосфору та інші речовини, здатні викликати евтрофікацію;
15. сміття (будь-які стійкі промислові або оброблені тверді матеріали що скинуті, утилізовані або залишені у водному і прибережному морському середовищі);
16. скиди термальних вод;
17. кислотні або лужні з'єднання, здатні погіршити якість води;
18. нетоксичні речовини, що несприятливо впливають на вміст кисню у водному середовищі;
19. нетоксичні речовини, здатні перешкоджати будь-якому правомірному використанню водного середовища;
20. нетоксичні речовини, здатні несприятливо впливати на фізичні або хімічні характеристики води.

С. Характеристики забруднювачів

При підготовці планів дій, програм і заходів Договірні Сторони беруть до уваги, де можна застосувати такі характеристики і чинники:

1. стійкість;
2. токсичність або інші шкідливі властивості (наприклад, канцерогенність, мутагенність, тератогенність);
3. біоаккумуляція;
4. радіоактивність;
5. коефіцієнт співвідношення концентрацій, що призводять або не призводять до видимих ефектів (NOEC);
6. потенційна здатність викликати евтрофікацію;
7. вплив на здоров'я і ризик для здоров'я населення;
8. транскордонне значення;
9. ризик небажаних змін у водних екосистемах і незворотність або тривалість впливу;
10. негативний вплив на водну флору і фауну та стійке використання біологічних ресурсів;
11. вплив на смак або запах рибопродуктів, призначених для вживання у їжу людьми;
12. вплив на запах, колір і прозорість та інші характеристики води;
13. структура розповсюдження (тобто кількість, структуру використання і вірогідність досягнення водного середовища).

ДОДАТОК II

ДИFUЗНІ ДЖЕРЕЛА ЗАБРУДНЕННЯ У СІЛЬСЬКОМУ І ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВАХ

A. Визначення

Для цілей цього Додатка:

1. "Дифузні джерела забруднення, наявні у сільському господарстві" означає розосереджені джерела забруднення, пов'язані з вирощуванням сільськогосподарських культур і розведенням свійських тварин, за винятком об'єктів інтенсивного впрошування тварин, які, навпаки, відносяться до точкових джерел;

2 "Дифузні джерела забруднення, наявні у лісовому господарстві" означає розосереджені джерела забруднення, пов'язані з лісгосподарською діяльністю;

3. "Найкращі методи управління" означає рентабельні і досяжні заходи структурного і неструктурного характеру, розроблені з метою запобігання, зниження або контролю стоків забруднюючих речовин.

В. Плани із запобігання, зниження і контролю забруднення з дифузних джерел, наявних у сільському і лісовому господарствах

Кожна Договірна Сторона, не пізніше ніж через три роки з дати набрання чинності цим Договором, розробляє принципи політики і плани та створює правові й економічні механізми із запобігання, контролю і зниження забруднення вод басейну-річки Дністер з дифузних джерел, що існують у сільському і лісовому господарствах. Такі принципи політики, плани і механізми охоплюють, зокрема, дифузні джерела забруднення, що містять біогенні елементи (азот і фосфор), пестициди, осадкові відкладення і патогенні організми.

Плани повинні, крім іншого, містити такі компоненти:

1. Оцінка й аналіз дифузних джерел забруднення, наявних у сільському і лісовому господарствах, які можуть несприятливо впливати на стан вод басейну річки Дністер, включаючи:

a) оцінка рівнів навантаження, які можуть несприятливо впливати на водне середовище басейну річки Дністер;

b) виявлення супутнього екологічного впливу і потенційних ризиків для здоров'я людей;

c) оцінка існуючої адміністративної системи управління дифузними джерелами забруднення, наявними у сільському і лісовому господарствах;

d) оцінка існуючих найкращих методів управління та їх ефективності;

e) впровадження програм моніторингу.

2. Політичні, законодавчі й економічні заходи, включаючи:

a) оцінка й аналіз адекватності планів, стратегій і правових механізмів, направлених на управління дифузними джерелами забруднення, наявними у сільському і лісовому господарствах, і розроблення плану здійснення таких змін, які необхідні для досягнення найкращих методів управління;

b) розроблення і сприяння реалізації програм економічного та неекономічного стимулювання з метою розширення використання найкращих методів управління для запобігання, контролю і зниження забруднення вод басейну річки Дністер з дифузних джерел, наявних у сільському і лісовому господарствах.

С. Звітність

Договірні Сторони складають і обмінюються звітами про свої плани щодо запобігання, зниження і контролю забруднення з дифузних джерел забруднення, наявних у сільському і лісовому господарствах.

ДОДАТОК III САНКЦІОНУВАННЯ СКИДІВ

Договірні Сторони при розгляді питання про санкціонування скидів, що містять контрольовані речовини, перелічені у Додатку I до цього Договору, оцінюють і розглядають, залежно від обставин, такі чинники:

A. Характеристики і склад скидів

1. Тип і розмір точкового або дифузного джерела (наприклад, виробничий процес).
2. Тип скидів (наприклад, походження, середній склад).
3. Стан відходів (наприклад, тверді, рідкі або шлам).
4. Загальну кількість (обсяги скидів, наприклад, на рік).
5. Схему скидів (постійний, нерегулярний, сезонно змінний і т. д.).
6. Концентрації відповідних компонентів речовин, перелічених у Додатку I, та інших речовин, якщо це можна застосувати.

7. Фізичні, хімічні і біохімічні властивості стічних вод.

B. Характеристики компонентів скидів з точки зору їх шкідливості

1. Стійкість (фізична, хімічна, біологічна) у водному середовищі і прибережній території.
2. Токсичність та інші види шкідливого впливу.
3. Накопичення в біологічних матеріалах або осадах.
4. Біохімічне перетворення на шкідливі сполуки.
5. Несприятливий вплив на вміст і баланс кисню.
6. Схильність до фізичних, хімічних і біохімічних змін у водному середовищі і взаємодія з іншими компонентами води, що здатна завдати шкідливого біологічного або іншого впливу на види використання, перелічені у розділі "F" цього Додатка.

7. Усі інші характеристики, як вони перелічені у розділі "C" Додатка I.

C. Характеристики об'єкта скидання і середовища призначення

1. Гідрографічні, метеорологічні, гідрологічні і топографічні характеристики водотоку і прибережної зони.
2. Місцерозташування і тип джерела (водовипуск, водоскид каналу і т. д.) і його розташування щодо інших зон (таких, як рекреаційні зони, нерестовища, розплідники, зони рибальства) та інших скидів.
3. Ступінь первинного розбавлення у точці скидання у приймаюче середовище.
4. Дисперсійні характеристики, такі як вплив течій, припливів і вітру на горизонтальне переміщення і вертикальне змішування.
5. Характеристики водного середовища призначення з точки зору фізичних, хімічних, біологічних і екологічних умов у зоні скидання.
6. Здатність приймаючого водного середовища до прийому відходів, що скидаються, без несприятливих наслідків.

D. Характеристики категорій діяльності або джерела

1. Характеристики існуючих технологій і методів управління, включаючи властиві для цього місця технології та методи управління.
2. Вік об'єктів, залежно від ситуації.
3. Існуючі економічні, соціальні і культурні особливості.

E. Альтернативні технології виробництва, очищення стоків або методи управління

1. Рециркуляція, регенерація і можливості повторного використання.
2. Заміщення сировинних матеріалів на менш небезпечні або безпечні.

3. Заміщення на більш екологічно чисті види діяльності або продукти.
4. Низьковідходні й екологічно чисті технології або процеси.
5. Альтернативні варіанти скидання.

F. Потенційне завдання шкоди водним екосистемам і видам використання води

1. Вплив на здоров'я людей за рахунок впливу забруднення на:
  - a) воду, що використовують для питного водопостачання;
  - b) придатні до вживання у їжу водні організми;
  - c) воду у місцях купання;
  - d) естетичну цінність.
2. Вплив на водні і прибережні екосистеми, зокрема на водні біологічні ресурси, що перебувають під загрозою зникнення, види і на критичні місця існування.
3. Вплив на інші види правомірного використання водних ресурсів.

ДОДАТОК IV НАЙКРАЩА ДОСТУПНА ТЕХНОЛОГІЯ І НАЙКРАЩА ЕКОЛОГІЧНА ПРАКТИКА

Згідно з відповідними положеннями цього Договору, Договірні Сторони використовують найкращу доступну технологію (НДТ) і найкращу екологічну практику (НЕП) або сприяють їх упровадженню.

A. Найкраща доступна технологія

1. Термін "найкраща доступна технологія" означає найбільш сучасні (передові) технології обладнання або методи діяльності, які відображають практичну придатність конкретних заходів для обмеження скидів і відходів. "Технологія" охоплює власне технології, що використовуються, а також способи і методи, за допомогою яких виробнича установка проектується, будується, обслуговується, функціонує і демонтується.

2. У використанні найкращих доступних технологій робиться акцент на використання безвідходних технологій, якщо такі є.

3. При визначенні того, чи належить група технологічних процесів, обладнання і методів роботи до найкращих доступних технологій як в цілому, так і у конкретних випадках, особлива увага повинна приділятися:

- a) аналогічним технологічним процесам, обладнанню або методам роботи, що недавно пройшли успішні випробовування;
- b) технологічному прогресу і змінам у наукових знаннях і концепціях;
- c) економічній доцільності таких технологій;
- d) термінам монтажу як на нових, так і на існуючих заводах;
- e) характеру і обсягам відповідних скидів; а також
- f) принципу вжиття заходів перестороги.

4. Розуміння того, що є "найкращими доступними технологіями" для конкретного технологічного процесу, зміниться з часом у результаті і технологічного прогресу, економічних і соціальних чинників, а також змін у наукових знаннях і концепціях.

5. Якщо зниження скидів у результаті використання найкращих доступних технологій не призведе до екологічно прийнятних результатів, необхідно вжити додаткових заходів.

B. Найкраща екологічна практика

1. Термін "найкраща екологічна практика" означає використання найбільш доцільного поєднання заходів і стратегій у сфері контролю за станом навколишнього середовища.

2. При виборі методів у кожному конкретному випадку повинен розглядатися, принаймні, такий послідовно розташований набір заходів:

- a) надання інформації та просвіта населення і користувачів щодо Екологічних наслідків обрання певних видів діяльності і продукції, їх використання і кінцевого видалення;
- b) розроблення і застосування керівництв із належної екологічної практики, що охоплюють усі аспекти діяльності впродовж життєвого циклу продукту;
- c) обов'язкове використання етикеток, що інформують споживачів про екологічні ризики, пов'язані з продуктом, його використанням і кінцевою утилізацією;
- d) економія ресурсів, у тому числі електроенергії;
- e) забезпечення доступу населення до систем збору і видалення відходів;
- f) відмова від використання небезпечних речовин або продуктів, а також накопичення небезпечних відходів;
- g) утилізація, регенерація і повторне використання;
- h) застосування економічних інструментів до видів діяльності, продуктів або груп продуктів;

i) створення системи ліцензування, що містить ряд обмежувальних заходів або заборон.

3. При визначенні того, яке поєднання заходів є "найкращими екологічними методами" як в цілому, так і в конкретних випадках, особлива увага повинна приділятися:

- a) екологічній небезпеці продукту і його виробництва, використання і кінцевої утилізації;
- b) заміні на менш забруднюючі види діяльності або речовини;
- c) масштабам застосування;
- d) потенційним вигодам або загрозам навколишньому природному середовищу матеріалів-замінників або видів діяльності;
- e) прогресу і змінам у наукових знаннях і концепціях;
- f) термінам упровадження;
- g) соціальним і економічним наслідкам;
- h) принципу вжиття заходів перестороги.

4. Це означає, що "найкраща екологічна практика" для конкретного джерела змінюється з часом у результаті технологічного прогресу, економічних і соціальних чинників, а також змін у наукових знаннях і концепціях.

5. Якщо зниження кількості речовин, що надходять у результаті використання найкращої екологічної практики, не призведе до екологічно прийнятних результатів, необхідно вжити додаткових заходів і переглянути такі найкращі екологічні методи.

ДОДАТОК V

ОХОРОНА ВОДНИХ БІОЛОГІЧНИХ РЕСУРСІВ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РИБАЛЬСТВА В БАСЕЙНІ РІЧКИ ДНІСТЕР

A. Напрями співробітництва

Основні напрями співпраці Договірних Сторін:

1. управління та стале використання водних біологічних ресурсів в басейні річки Дністер;
2. збереження та поліпшення середовища перебування водних біологічних ресурсів і мінімізація дії чинників, що негативно впливають на водні екосистеми;
3. регулювання рибальства;
4. розвиток аквакультури;

5. наукове співробітництво в галузі охорони, регулювання та відтворення водних біологічних ресурсів.

В. Компетентні органи Договірних Сторін

Договірні Сторони визначають органи, відповідальні за виконання положень цього Додатку, та інформують про це одна одну впродовж одного місяця.

С. Форми співробітництва у галузі охорони водних біологічних ресурсів і регулювання рибальства в басейні річки Дністер

1. створення Спільної робочої групи;
2. розроблення та реалізація програм співробітництва;
3. обмін інформацією з питань законодавства;
4. обмін інформацією з питань боротьби з браконьєрством, використання заборонених знарядь і методів лову;
5. обмін оперативними даними в разі настання надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
6. обмін даними з моніторингу водних біологічних ресурсів;
7. обмін даними іхтіологічних спостережень;
8. обмін науковою та методичною інформацією;
9. організація та проведення спільних семінарів і наукових заходів;
10. обмін досвідом роботи в галузі державного контролю за рибальством шляхом стажування державних інспекторів прикордонних територіальних підрозділів органів рибоохорони на прикордонних територіях;
11. обмін інформацією щодо здійснення рибницько-меліоративних заходів.

Д. Спільна робоча група

1. Спільна робоча група:
  - a) розглядає питання, що регулюються цим Додатком;
  - b) пропонує заходи з охорони водних біологічних ресурсів і регулювання рибальства в басейні річки Дністер;
  - c) вносить рекомендації щодо вселення та акліматизації;
  - d) аналізує результати наукових досліджень за узгодженими програмами, включаючи науково-дослідні лови, з метою оцінки стану водних біологічних ресурсів та забезпечення контролю за їх природним відтворенням;
  - e) виносить на розгляд Договірних Сторін перелік видів риб та інших водних біологічних ресурсів, обсяги видобутку яких підлягають узгодженню між Договірними Сторонами;
  - f) рекомендує, за потребою, зміну початку термінів та тривалості заборони на рибальство;
  - g) готує пропозиції щодо здійснення рибницько-меліоративних заходів щодо відновлення, підтримання та охорони природних нерестовищ, включаючи розчищення заплавної озера і проток, ліквідацію загат на заплавної ділянках, які не використовуються для сільського господарства заплавної території, а також штучного відтворення цінних видів риб (зокрема, осетрових);
  - h) вносить пропозиції щодо забезпечення оптимального для водних біологічних ресурсів режиму екологічних попусків з водосховищ басейну річки Дністер;
  - i) виконує інші функції, покладені на неї Комісією.
2. Спільна робоча група зустрічається не рідше одного разу на рік, і додатково в тих випадках, коли Договірні Сторони, за взаємною згодою, визнають за необхідне. Засідання

спільної робочої групи, як правило, проводяться за чергою на території кожної держави Договірної Сторони.

3. Порядок роботи Спільної робочої групи встановлюється за погодженням з Комісією.

4. Кожна Договірна Сторона несе витрати з участі своїх представників у засіданнях спільної робочої групи, якщо вони не домовляться про інше.

Е. Особливості регулювання рибальства в басейні річки Дністер

1. Вилов риби в басейні річки Дністер здійснюється відповідно до вимог цього Додатку.

2. Враховуючи специфіку формування та експлуатації рибних запасів на різних ізольованих гідротехнічними спорудами ділянках річки Дністер, Договірні Сторони можуть розробляти та застосовувати окремі Правила рибальства, які не суперечать вимогам цього Додатку, для таких ділянок річки в межах своєї юрисдикції:

- Верхній Дністер - від витоків до гребель Дністровської ГЕС і ГЕС-2;

- Середній Дністер - від греблі ГЕС-2 до греблі Дубоссарської ГЕС;

- Нижній Дністер - від нижнього б'єфу Дубоссарської ГЕС до гирла Дністровського лиману.

Ф. Терміни і місця, заборонені для рибальства

1. Забороняється вилов риби (за винятком спеціалізованого лову оселедця) та інших водних біологічних ресурсів у водах басейну річки Дністер щорічно на термін не менше 60 діб поспіль в період з 1 квітня по 15 липня.

2. Строки початку нерестової заборони і її тривалість для окремих ділянок вод річки Дністер встановлюються відповідними вимогами національного законодавства держав Договірних Сторін і, у разі необхідності, узгоджуються ними. На Дністровському лимані термін дії заборони може бути продовжений до 31 липня.

3. Спеціалізований лов оселедця дозволяється у період з 1 квітня по 5 червня. У період масової нерестової міграції оселедця встановлюється ступінчаста заборона на його вилов на ділянках:

- від гирла Дністровського лиману до села Паланка (відмітка 28 км) по рукаву Турунчук до кордону Одеської області - не менше 5 діб;

- від села Паланка (відмітка 28 км) до греблі Дубоссарської ГЕС і по рукаву Турунчук від кордону Одеської області до села Чобручі - не менше 10 діб.

4. Постійні і тимчасові місця, у яких заборонено ловити рибу та інші водні біологічні ресурси, в тому числі в межах територій і об'єктів природно-заповідного фонду, встановлюються відповідними вимогами національного законодавства держав Договірних Сторін.

5. Договірні Сторони, за рекомендацією Спільної робочої групи, на підставі результатів наукових досліджень можуть змінити періоди заборони, а також місця, заборонені для лову у водах річки Дністер, що підпадають під дію цього Додатку.

Г. Охорона рибних ресурсів

1. Договірні Сторони за рекомендацією Спільної робочої групи можуть встановлювати постійні і тимчасові зони з особливим режимом охорони позначені відмітними знаками.

2. Постійні і тимчасові заборонені зони з особливим рибоохоронним режимом можуть бути створені для охорони:

а) місць нересту, виробників риб, ікри і молоді риб в місцях розвитку і нагулу;

б) видового різноманіття риб та інших водних біологічних ресурсів на найбільш цінних ділянках водних екосистем;

с) місць зимівлі, постійних і тимчасових скупчень риби та інших водних біологічних ресурсів.

3. У басейні річки Дністер забороняється або обмежується діяльність, яка перешкоджає міграції, розмноженню, скату молоді, зимівлі і ставить під загрозу існування популяцій риб та інших водних біологічних ресурсів, крім випадків, коли така діяльність здійснюється для запобігання надзвичайним ситуаціям природного і техногенного характеру та ліквідації їх наслідків.

4. З метою охорони рибних та інших водних біологічних ресурсів, забороняється:

а) переміщення, пошкодження або знищення знаків, що позначають межі зон з особливим режимом охорони;

б) заготівля рогами, очерету, ситнику та інших водних рослин без узгодження з компетентними органами держав Договірних Сторін;

с) перекриття будь-якими спорудами та знаряддями лову проток, єриків, гирл, рукавів, каналів, що з'єднують річки та їх протоки з плавневою системою, заплавними озерами, болотами і затопленими заплавами, якщо не перешкоджає вільній міграції риб;

д) вилов риби, мігруючої в період нересту в заплавні водойми (і з них);

е) навмисна зміна дебіту води, якщо це ставить під загрозу загибель рибних та інших водних біологічних ресурсів;

ф) руйнування або погіршення стану гідротехнічних споруд (гребель, загат, перемичок каналів) (за винятком випадків здійснення заходів з відновлення природних нерестовищ), і вкритих рослинністю схилів і берегів вздовж водойм, а також порушення режиму господарської, діяльності у водоохоронних зонах;

г) видобування з русла річки Дністер піску, гравію, піщано-гравійної суміші без узгодження з компетентними органами держав Договірних Сторін;

h) проведення днопоглиблювальних і іншого виду будівельних, ремонтних і експлуатаційних робіт у водних об'єктах, що порушують цілісність існуючих екосистем, без узгодження з компетентними органами держав Договірних Сторін.

Н. Заходи з відтворення водних біологічних ресурсів

1. Договірні Сторони, за рекомендаціями Спільної робочої групи, здійснюють заходи з виконання програм відновлення популяцій цінних або таких, що перебувають під загрозою зникнення видів риб та інших водних біологічних ресурсів.

2. У разі необхідності Договірні Сторони можуть вживати заходів щодо введення спільних заборон на вилов окремих видів риб і щодо збільшення промислових запасів цінних видів риб шляхом штучного відтворення.

І. Спортивне та любительське рибальство

Спортивний і любительський вилов риби та інших водних біологічних ресурсів здійснюється згідно з вимогами національного законодавства держав Договірних Сторін.

Ж. Заборонені знаряддя та способи лову

1. Заборонені знаряддя і способи лову:

а) забороняється вилучення рибних та інших водних біологічних ресурсів:

- з використанням вибухових і отруйних речовин, електроструму, колючих предметів, вогнепальної та пневматичної зброї (за винятком гарпунних рушниць для підводного полювання в спеціально відведених місцях для підводного полювання), непромислових знарядь лову, виготовлених з сіткоснасных матеріалів (пастки із сіток), способом багріння і гоном;

- шляхом спорудження загат, пасток, гард, за винятком тих випадків, коли це передбачено відповідними вимогами національного законодавства держав Договірних Сторін;

б) при вилові рибних та інших водних біологічних ресурсів заборонено використання сіток з мононитки (з волосіні) крім тих, що призначені до промислового лову, а також знарядь лову з розміром вічка меншим за розміри, передбачені відповідними вимогами національного законодавства держав Договірних Сторін;

с) забороняється займати знаряддями лову та іншими спорудами для лову рибних та інших водних біологічних ресурсів більше 2/3 ширини русла річки, струмка, протоки, ерика, гирла, а також встановлення неводів з протилежних берегів "в замок";

д) забороняється встановлювати ставні знаряддя лову в шаховому порядку;

е) забороняється використання промислових знарядь лову, виготовлених із сіткових та інших матеріалів усіх видів і найменувань без дозвільних документів.

2. Національним законодавством держав Договірних Сторін можуть встановлюватися й інші обмеження і заборони щодо знарядь та способів лову.

К. Мінімальний промисловий розмір і допустимий розмір вічка

1. Мінімальний розмір риб та інших водних біологічних ресурсів (см), які дозволяється виловлювати в басейні річки Дністер:

Білизна	- 30
Тараня / плітка	- 18
Карась сріблястий	- 15
Головень	- 24
Синець	- 18
Амур білий	- 40
Сазан (короп)	- 25
Лин	- 20
Рибець	- 22
Говстолобик строкатий	- 30
Лящ	- 30
Пузанок дунайський	- 11
Чехоня	- 24

Підуст	- 25
Оселедець прохідний чорноморсько-азовський	- 17
Товстолобик білий	- 30
Сом європейський	- 60
Судак	- 38
Щука	- 32
Рак річковий	- 10
Бички	- 9

Риба та інші водні біологічні ресурси, менше зазначених мінімальних розмірів, повинні бути відпущені у воду в живому вигляді.

Промисловий розмір риби визначається шляхом вимірювання відстані від початку риля до основи хвостового плавця, промисловий розмір рака - за відстанню від середини ока до кінця хвостової пластини.

2. Якщо відповідними вимогами національного законодавства держав Договірних Сторін передбачені більш жорсткі вимоги щодо мінімального розміру риб та інших водних біологічних ресурсів, ніж зазначені у [пункті 1](#) цього розділу, застосовуються ці вимоги національного законодавства.

3. Забороняється промисел і любительський вилов осетрових та інших видів риб, включених до Червоних книг Республіки Молдова і України, а також видів водних біологічних ресурсів, які мають спеціальний природоохоронний статус на території держав Договірних Сторін. Вилвлені особини цих видів повинні бути відпущені у воду в живому чи неживому вигляді. У разі вилову або знищення особин зазначених видів, винні у цьому особи (юридичні та фізичні) несуть відповідальність згідно з національним законодавством держав Договірних Сторін.

4. Забороняється продаж, переробка та зберігання продукції з риб та інших водних біологічних ресурсів, промислові розміри яких менші, ніж ті, які зазначені в [пункті 1](#).

5. Максимально допустимий прилов особин непромислового розміру під час здійснення промислу та допустимий розмір вічка в знаряддях лову під час промислу визначається відповідними вимогами національного законодавства держав Договірних Сторін.

Л. Лов в контрольних та наукових цілях

Лов риби та інших водних біологічних ресурсів в контрольних та наукових цілях може здійснюватися в будь-який період року, включаючи період заборони, в будь-якому місці, будь-якими способами і снастями, як у денний, так і в нічний час, у відповідності з дозволами, виданими компетентними органами держав Договірних Сторін.